

Střední odborné učiliště
U sladovny 671, 388 16 Blatná

Školní rok
2013/2014

Péče o včelstvo v průběhu roku

Vedoucí práce: **Ing. Lukáš Rytina**

Martin Měkota

Historie

Před 220 mil. let - nález útvaru podobného včelímu dílu.

Před 80 mil. let - nejstarší nález včely (zalité v jantaru), první nektarodárné rostliny.

Před 2,33 mil. let – první lidé na zemi.

Před 800 000 lety - nejstarší nález člověka rodu *homo sapiens*.

Před 12 – 20 tisíci lety - nástěnná malba v Pavoučí jeskyni.

Již 4000 let př. n. l. chovali Egypťané včely v hliněných úlech.

1. - 2. stol. první důkazy o využívání včel a jejich produktů na našem území – Keltové.

Popis jednotlivých vývojových období včelařské metodiky na našem území až po dnešek.

Lovecký přístup

Brtnictví

Včelaření v klátech

Včelaření v košnicích

Moderní včelařství - období racionalizace

Pozdní středověk – použití zadem přístupných prkenných úlů, tzv. Zadováků.

1789 - vynalezen úl s rozběrným dílem

1814 - vynález mateří mřížky

1845 - vynález trámkového úlu.

1851 - objevení „včelí mezery“ L. L. Langstrothem

1864 - zakládání včelařských spolků u nás.

1865 - představen veřejnosti medomet

1866 - první uměle vyrobená vosková mezistěna

Ve 20. století došlo k postupnému prosazování nástavkových úlů, které již v dnešní době převažují.

1951 – založení Českého svazu včelařů

1973 – Nobelova cena za včelí tanečky udělena Karlu von Frischovi.

Intenzivní / extenzivní přístup

Intenzivní přístup

- maximální využití potenciálu včelstva z pohledu zisku
- využíváno technického pokroku
- plné využití schopností včelaře i schopností včelstva
- užitek maximální, stres na hranici možností
- tzv. racionalizace provozu

Extenzivní přístup

- ponechává ve využití potenciálu včelstva rezervu včelstvo méně stresováno
- menší používání léčiv
- očekáván i zisk nemateriální
- jednoduchost
- minimalizace technického zázemí
- snaha umožnit včelám žít životem co nejvíce podobným tomu původnímu
- včelařství nebývá hlavním zdrojem obživy včelaře

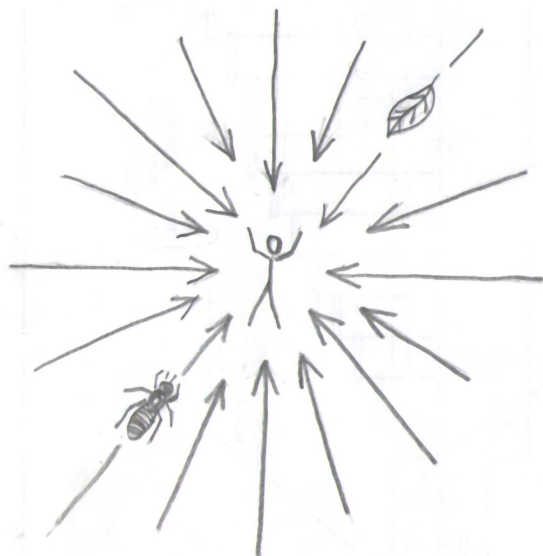
Motivace

Zřetelná paralela obou přístupů k myšlenkovým směrům antropocentrismu a biocentrismu:

intenzivní / extenzivní antropocentrismus / biocentrismus

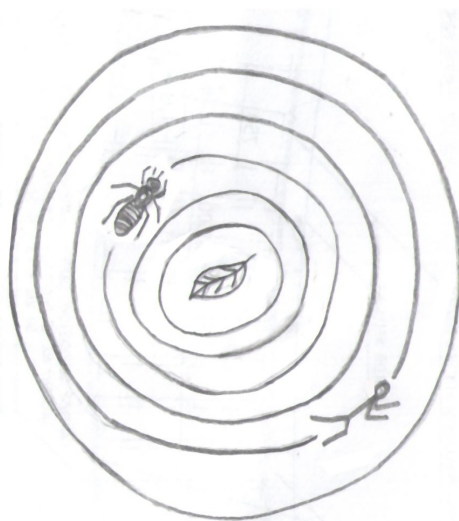
Antropocentrismus

- středem vesmíru je člověk
- vše ostatní je tu pro člověka

Biocentrismus

- nejdůležitější je příroda jako celek
- člověk je součástí tohoto celku

Srovnání extenzivního a intenzivního chovu z pohledu ekonomiky provozu

Intenzivní provoz

- zefektivňování práce pomocí technických prostředků
- možnost větších zisků
- větší objem vykonané práce v přepočtu na hodinu a osobu

- vysoké vstupní náklady
- prostorová náročnost

Extenzivní provoz

- nízké vstupní náklady
- malá prostorová náročnost
- pro hobby a menší včelaře
- produkty mají i rozměr etický

- nižší zisk

Srovnání extenzivního a intenzivního chovu z pohledu ekonomiky státu

Intenzivní provoz

- větší množství včelích produktů které musí včelař uvést na trh
- včelaři často prodávají med dalším zpracovatelským subjektům a obchodníkům
- přispívají k ekonomické prosperitě státu a vyššímu HDP
- platí daně
- vyžadují větší technické zázemí, stavby a využívají infrastruktury k distribuci produktů

Extenzivní provoz

- není problém produkty spotřebovat nedaleko místa, kde byly vyrobeny
- často nejsou ani prodány, ale rozdány sousedům a rodině
- více se účastní šedé ekonomiky
- v menší míře vliv na HDP
- významně se podílejí na distribuci potravin
- význam v době ekonomické krize, válečného konfliktu apod.

Základní pravidla vedení včelstev extenzivní metodou

- zimování na medných zásobách, dostatek zásob během sezóny
- nekočování (raději zajištění pastvy vysazováním včelařských rostlin)
- přirozená stavba
- minimalizace zásahů
- nepoužívání chemických léčiv
- přirozenější selekce

Stručné představení úlu warré

- světlost nástavku: čtverec o straně 30 cm, výška 21 cm
- počet plástů: 8 na nástavek
- rozteč středů plástů: 36 mm
- šířka trámku: 24 mm
- prodyšný strop
- skleněné pozorovací průhledy
- varroa dno

zdroj: warre.biobees.com

Péče o včelstvo v průběhu roku

Intenzivní

úl langstroth, nízkonástavková technologie

zimní slunovrat

zimní práce

jarní prohlídka

léčení – nátěr plodu + fumigace

prohození nástavků

rozšiřování

kočování za snůškou

tvorbou oddělků

první medobraní

další medobraní

doplnění cukerných zásob

letní léčení proti roztoči

zmenšení úlového prostoru

podzimní léčení

Extenzivní

úl warré

zimní slunovrat

zimní práce

jarní prohlídka

léčení - vyřezání plodu + kys. mléčná

medobraní

rozšiřování

případné další medobraní

množení včelstev

letní léčení proti roztoči

zmenšení úlového prostoru

podzimní léčení

Velkochovy

- člověk včelařící minimálně se 150 včelstvy
- zaměření se na celá stanoviště (méně na jednotlivá včelstva)
- léčení celého chovu najednou a stejným způsobem
- velká množství a vysoká koncentrace včelstev na jednom stanovišti, kočování
- provádění téhož zásahu na celém stanovišti, tzn. podobná síla včelstev.

Bioprovoz

Pravidla pro získání známky BIO

- včelstva mají být umístěna v čistém prostředí
- možnost chovat paralelně BIO a ne BIO včelstva
- produkty jsou BIO až po roce provozování BIO režimu
- 10 % včelstev (oddělků, matek) může být doplněno z konvenčního chovu
- úly a používané materiály mají být převážně z přírodních materiálů
- veškerý vosk ve včelstvech z ekologické produkce
- krmiva mohou být jen z ekologické produkce
- zimování na vlastní medu.
- mrzačení včel, jako např. přistřihování křídel matkám je zakázáno
- likvidace trubčího plodu je povolena jen za účelem tlumení varroózy
- vedení záznamů

Fair Trade

- férový obchod
- peníze za zboží se nerozptýlí v rukou překupníků, ale dostane je výrobce

Jak dlouho existují

